

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державна вища професійна школа ім. кап. Вітольда Пілецького в Освенцеми (Польща)
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словацька Республіка)

**IV Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”**

6-7 квітня 2022 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 18 квітня 2022 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 6-7 квітня 2022 р.). – Мукачево: МДУ, 2022. – 272 с.

***Відповідальний за випуск:** ФЕЄР Оксана – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму, відповідальна за наукову роботу кафедри.*

***Технічний редактор:** ТОВТ Тетяна – к.е.н., доцент.*

У збірнику тез за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>

© Мукачівський державний університет, 2022
© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2022

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

Liba N. Models of effective regional industrial policy	61
Maksyutova O. Ensuring competitiveness of the tourist and recreational business of the region	63
Клочко Т.А. Еколого-економічні аспекти сталого розвитку суб'єктів господарювання	64
Маслиган О.О., Тодьєрішко Е.В., Кампов Н.С. Категорія регіон як об'єкт регіонального розвитку та категорія регіонального управління	66
Медвідь Л.І., Ийбер К. Теоретична складова соціальної політики туризму регіону	68
Паулик А.Я. Інноваційність економіки регіону як фактор формуванні її конкурентних переваг	71
Пігош В.А. Ефективне управління майном як запорука сталого розвитку територіальних громад	72
Пороскун С.С. Оцінка конкурентоздатності міста	75
Прокопенко Н.І., Лубинець Д.В. Роль полезахисних лісових насаджень для забезпечення сталого розвитку агроландшафтів	77
Феєр О.В. Мукачєво в рейтингу прозорості міст України	79
Чучка І.М., Гегедош К.В. Прикордонна торгівля – як одна із перших і специфічних форм прикордонних економічних відносин	81

СЕКЦІЯ 3. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРИВАННЯ

Dorochoy D., Popovych O. Zvláštnosti managementu podnikov cestovného ruchu	83
Kassem Yahya, Babicheva H. Determinants of formation of consumer loyalty in the pharmaceutical market	84
Lutsa Y., Olgierd Witzak Regulations on human resource management of multinational company within the cross-cultural environment	85
Lyzanets A., Danylko M., Aleksandraviciute V. Branding as a communicative technology of increasing enterprise competitiveness	88
Богінська Л.О. Еколого-економічні аспекти діяльності будівельної галузі	91
Бора Н.Ю. Медична послуга в системі медичного маркетингу	93
Гоблик-Маркович Н.М., Ясюк А. Інноваційні напрями управління конкурентоспроможністю продукції підприємства	96
Головачко В.М., Головачко В.В. Тенденції розвитку сучасних корпоративних інформаційних систем	99
Жадько С.В., Ель Горфі Аюб Вивчення сучасних стратегій позиціонування лікарських засобів на фармацевтичному ринку	102
Жадько С.В., Суааїді Монсеф Аналіз інформаційної роботи аптек у різних країнах світу	104
Іваненко В.С. Управління економічними та соціальними питаннями у сфері охорони праці на підприємствах аграрного профілю	105
Карпенко Р.В., Александрова К.О. Правова природа комерційної таємниці як об'єкту права інтелектуальної власності	108

Список використаних джерел:

1. Варцаба В.І., Гудзовата Л.М., Завадяк Я.С. Умови трансформації інноваційного підприємництва на фактор регіонального потенціалу стратегічної конкурентоспроможності Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Вип.16. Т.1 – 2020, с. 101- 111

2. Князевич А. О., Крайчук О. В., Остапчук В. О Інноваційність економіки: міжнародна оцінка та фактори впливу Інвестиції: практика та досвід № 13—14/2020, с. 26-33

3. Державна служба статистики України
http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/10/zb_Nauka_2020.pdf

УДК 330.342

ПІГОШ В.А.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та оподаткування і маркетингу,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ МАЙНОМ ЯК ЗАПОРУКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Діяльність місцевого самоврядування значною мірою залежить від його матеріальної та економічної бази. Ефективне управління майном, які мають проводитися органами виконавчої влади територіальних громад беззаперечно є основою їх сталого розвитку.

Структура активів визначається з урахуванням усього наявного майна, що є власністю кожної тергромади, у тому числі і земельних ділянок, що є об'єктом її управління.

Особливу увагу слід приділяти цінному нерухомому, рухомому майну та земельним ділянкам, цілісним майновим комплексам, розташованим на території тергромади. За потреби можуть окремо виділятися такі менш поширені категорії майна, як водойми, багаторічні насадження, іригаційні і меліоративні споруди, споруди цивільного захисту, пам'ятники архітектури, культурної спадщини, кургани тощо.

Для аналізу об'єкти комунальної власності рекомендується згрупувати у відповідні переліки за видом майна та його цільовим призначенням і використанням.

Структура земельних ділянок аналізується за наявною інформацією стосовно кількості та вартості земельних ділянок (якщо визначено нормативно-грошову оцінку).

Щоб підвищити ефективність використання ресурсів громади, виявити необліковані землі (наприклад, польові дороги, лісосмуги тощо), рекомендується провести повну інвентаризацію земель на території громад, присвоїти кадастрові номери земельним ділянкам та здійснити реєстрацію права земель під усіма об'єктами комунальної власності.

Оскільки проведення такого аналізу структури активів (майна) тергромади потребує фінансування, треба врахувати це під час затвердження місцевих бюджетів або залучити до проведення такого заходу кошти спонсорів (наприклад, фермерських господарств, фізичних осіб, які є орендарями значного масиву земель громади, тощо).

Речові права на нерухоме майно та їх обтяження, що підлягають держреєстрації відповідно до Закону від 01.07.04 р. №1952-IV «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», виникають з моменту такої реєстрації [1].

У Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно реєструються речові права та їх обтяження на земельні ділянки, а також на об'єкти нерухомого майна, розташовані

на земельній ділянці, переміщення яких неможливе без їх знецінення та зміни призначення, а саме: житлові будинки, будівлі, споруди, а також їх окремі частини, квартири, житлові та нежитлові приміщення. У випадках, передбачених законодавством України, держреєстрація прав проводиться після технічної інвентаризації об'єкта нерухомого майна, речові права на який підлягають держреєстрації [2, 84-85].

На сьогодні на обліку в органах місцевого самоврядування територіальних громад та їх комунальних підприємств (установ, організацій, закладів) нерідко значиться нерухоме майно, право власності на яке не було зареєстроване до 01.01.13 р. Для держреєстрації права власності на такі об'єкти за відсутності документа, що посвідчує набуття права комунальної власності на такий об'єкт, слід подати:

- технічний паспорт на об'єкт нерухомого майна;
- документ, що підтверджує факт перебування об'єкта нерухомого майна в комунальній власності, виданий відповідним ОМС;
- документ, що підтверджує факт відсутності перебування об'єкта нерухомого майна в державній власності, виданий Фондом державного майна чи його регіональним відділенням.

Особливості передання в оренду комунального майна визначає Закон від 03.10.19 р. №157-IX «Про оренду державного та комунального майна». Порядок передання в оренду державного та комунального майна визначається КМУ. Крім того, умови оренди майна конкретної територіальної громади можуть визначитися також рішенням представницьких ОМС з урахуванням вимог і обмежень, передбачених чинним законодавством [3].

Нагадаємо, що оренда комунального майна – це передання об'єкта комунальної власності в тимчасове користування на платній основі згідно з вимогами чинного законодавства. Об'єктами оренди може бути будь-яке нерухоме майно (будівлі, споруди, приміщення), земля, водойми. Слід зазначити, що на сьогодні це одна з найпоширеніших форм управління комунальним майном, яка є джерелом поповнення місцевого бюджету.

Для ухвалення рішень про передання комунального майна в оренду слід ураховувати, що її об'єктами можуть бути:

- єдині майнові комплекси підприємств, їх відокремлених структурних підрозділів;
- нерухоме майно (будівлі, споруди, приміщення, а також їх окремі частини);
- інше окреме індивідуально визначене майно.

Для того щоб такий інструмент використовувався якомога ефективніше, рекомендується:

- здійснити аналіз майна територіальної громади, яке передано в оренду, та майна, що може бути передане в оренду в майбутньому, визначити умови пільгової оренди майна;
- укласти відповідні договори з ЕТС «ProZorro. Продажі»;
- провести заходи щодо пошуку потенційних орендарів відповідного майна;
- скласти та затвердити «Перелік об'єктів оренди першого типу» – перелік об'єктів, щодо яких прийнято рішення про передання в оренду на аукціоні);
- скласти та затвердити «Перелік об'єктів оренди другого типу» – перелік об'єктів, щодо яких прийнято рішення про передання в оренду без проведення аукціону.

Для ефективної роботи стосовно передання майна територіальної громади в оренду рекомендується затвердити рішенням ради такі документи:

- положення про оренду майна територіальної громади, в якому має бути визначено методику розрахунку орендної плати за користування майном та примірний договір оренди;
- щодо створення відповідної комісії (у разі потреби).

Під приватизацією комунального майна розуміється його платне відчуження на користь фізичних та юридичних осіб, які відповідно до Закону від 18.01.18 р. №2269-VIII «Про приватизацію державного і комунального майна» можуть бути покупцями [4].

Приватизація комунального майна передбачає трансформацію комунальної власності у приватну із застосуванням різних методів (випуск, продаж на електронному

аукціоні). Тергромада безпосередньо за рішенням представницького ОМС ухвалює рішення про доцільність, форми та строки приватизації майна комунальної власності на засадах законодавства України про приватизацію.

Для застосування цього інструмента рекомендується:

- проаналізувати перелік майна громади, яке може бути приватизоване;
- визначити умови приватизації для відповідного майна;
- проаналізувати ефективність приватизації й наявність технічної та правоустановчої документації, без якої надалі неможливо буде укласти договір купівлі-продажу на нерухоме майно;
- провести роботу щодо пошуку потенційних покупців об'єктів приватизації.

Варто наголосити, що всі заходи для реалізації цього інструмента мають розроблятися з урахуванням наявної у громаді технічної та правоустановчої документації на об'єкти приватизації, етапів приватизації, визначених Законом №2269.

Одразу зазначимо, що списанню може підлягати лише майно, що не може бути в установленому порядку відчужене, передане в оренду, безоплатно передане підприємствам (установам, організаціям) відповідно до договору концесії та щодо якого не можуть бути застосовані інші способи управління (або їх застосування може бути економічно недоцільним), у разі, якщо таке майно морально чи фізично зношене, непридатне для подальшого використання. Списанню підлягають повністю зношені засоби виробництва і безнадійні борги. Нагадаємо також, що списання має здійснюватися спеціально призначеними комісіями.

Для належного застосування цього інструмента управління комунальним майном рекомендується:

- проаналізувати стан майна, його фізичний та економічний знос і зробити висновок щодо доцільності його списання;
- проаналізувати наявність можливостей для ухвалення інших управлінських рішень щодо майна, яке заплановано до списання;
- проаналізувати програмні та управлінські документи тергромади, які регламентують порядок списання об'єктів комунальної власності, включаючи покроковий алгоритм дій посадових осіб ОМС щодо списання майна, на наявність, повноту інформації та на відповідність вимогам чинного законодавства.

Для планування процедури списання майна тергромади доцільно визначити:

- перелік майна, що підлягає списанню;
- осіб, відповідальних за підготовку документів щодо списання майна та проведення списання майна;
- строки підготовки документів щодо проведення списання майна;
- порядок та строки незалежного оцінювання майна, що пропонується до списання;
- строки розгляду документів для надання дозволу на списання;
- строки проведення процедури списання майна;
- строки надання звіту за результатами списання майна та осіб, відповідальних за підготовку цього звіту.

Відчуження комунального майна здійснюється безпосередньо СГ, на балансі якого воно перебуває, лише після надання на це згоди або дозволу (прийняття рішення) власника майна – ОМС. При цьому дозвіл на відчуження комунального майна тергромади надається, якщо відчуження не обмежує ведення СГ виробничої та іншої діяльності та/або відповідно до економічних, технічних (або інших) показників подальше використання майна є неможливим та/або економічно недоцільним.

Список використаних джерел:

1. *Розвиток соціальної сфери територіальних громад в умовах адміністративно-фінансової децентралізації / ДУ «Інститут*

регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» ; за ред. С. Л. Шульц. – Львів, 2018. – 140 с.

2. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.04 р. № 1952-IV. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text>

3. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 03.10.19 р. № 157-IX. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-20#Text>

4. Про приватизацію державного і комунального майна: Закон України від 18.01.18 р. № 2269-VIII. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-20#Text>

УДК 338.2

ПОРОСКУН С.С.

аспірант,

Науковий керівник: д.е.н., доцент Устік Т.В.,
Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна

ОЦІНКА КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ МІСТА

Забезпечення прогресу є всесвітнім актуальним пріоритетними завданням. Тому формування стратегій сталого розвитку зокрема міських територій базується на впровадженні інновацій, плеканні талантів, взаємодії уряду та підприємств.

Міста повинні активніше позиціонувати себе в інформаційному просторі, формувати оптимальний пакет локальних суспільних благ, що надаються населенню, виявляти та задовольняти потреби місцевих та зовнішніх економічних суб'єктів [2].

Зазначені тенденції відносяться не лише до закордонних, а й до українських міст (у тому числі й до Сум), які мають ряд переваг нарівні з іншими обласними містами України і стають об'єктом зацікавленості з боку інвесторів.

Саме тому оцінка конкурентоспроможності та виявлення основних факторів, що перешкоджають підвищенню її рівня, є найважливішим питанням, вирішення якого надасть змогу органам місцевої влади визначити пріоритетні напрямки та заходи соціально-економічної регіональної політики.

За Портером, конкурентоспроможність міста – це економічна категорія, що характеризує здатність території досягати високого та постійно зростаючого рівня життя за рахунок підвищення продуктивності використання праці та капіталу як діючими, так і новими підприємствами – творцями доданої вартості [3].

Конкурентоспроможність міста є складним та багатоплановим явищем економічної теорії та практики. Її можливо визначити за допомогою відповідної кількості показників та критеріїв, які, підтримуючи об'єктивність та науковість, повинні максимально ідентично визначати рейтинг міста серед інших аналогічних територіальних утворень. На даний час, на жаль, ні зарубіжна, ні вітчизняна література не надає чітко визначеного легітимного набору показників, критеріїв та індикаторів, які є, на наш погляд, джерелами повноводної річки під назвою конкурентоспроможність міста.

Вважаємо, під конкурентоспроможністю міста слід розуміти здатність місцевих адміністрацій створювати такі умови, які найбільш повно задовольняють потреби населення, бізнесу та туристів у порівнянні з іншими містами.

В даний час ми є свідками того, що чим вищий рівень соціально-економічного розвитку міста, тим більша його конкурентоспроможність.

Щоб зробити місто конкурентоспроможним, слід створити необхідні локалізаційні умови та сприяти конкурентоспроможності конкретних підприємств, що функціонують у

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>